

Karoistanbul ile karosiman ve karo mozaikleri yeniden hayat buluyor



İlk kez 1850-1860 yıllarında Güney Fransa'da üretilip kullanılmaya başlanmış, daha sonra hızlı bir şekilde Avrupa'nın diğer ülkelerine, özellikle de Akdeniz'e kıyısı olan ülkelere yayılan desenli karosiman ve karo mozaikler, bugün yok olma seviyesine geldi. Karosiman ve karo mozaikleri yok olma seviyesinden yeniden gündeme getiren Karoistanbul Genel Müdürü Songül Vurdu'dan hem zanaatın hem de ürünlerinin detaylarını öğrendik.

Öncelikle sizi biraz tanıyabilir miyiz?

Marmara Üniversitesi'nde resim eğitimi aldım. Uzun yıllar atölye çalışmaları yaptım. 1990 yıllarının ortasından beri Karoistanbul ekibiyle birlikte çalışmaktayım.

Desenli karo mozaikler ve karosimanlar ne zaman yoğun olarak kullanıldı, sonra neden yok olma aşamasına geldi?

Desenli karosiman ve karo mozaikler ilk kez 1850-1860 yıllarında Güney Fransa'da üretilip kullanılmaya başlanmış, daha sonra hızlı bir şekilde Avrupa'nın diğer ülkelerine, özellikle de Akdeniz'e kıyısı olan ülkelere yayılmıştır. Ne var ki, 1960-1970'lerde daha hızlı üretime imkân veren seri üretim yöntemleriyle üretilen seramik sektörünün pazara girmesi, büyük oranda el emeğine dayanan, tek tek üretilen ve üretimi için birikmiş bir tecrübe, ustalık gerektiren karosiman ve karomozaik atölyelerini çok zor duruma düşürmüştür. Bu duruma karşı bir süre direnenek ayakta kalmaya çalışan ustalar, nihai olarak birer birer alanı terk etmek durumunda kalmışlardır.

Siz bu zanaatın yok olmaması için ne kadar çalıştınız ve Karoistanbul ne zaman kuruldu?

Biz tam da bu zanaatın son yıllarında resim bölümü öğrencisi iken, rastladığımız yerlerde, henüz üzeri fayansla kaplanmadan yitip gitmekte olan bu desenleri bir "kültür değeri" olarak algılayıp eskiz kağıtlarına kopya ederdik. İmkân buldukça fotoğraflarını çekerdik. Karosiman ve karomozaiklerle bağımızın böyle bir geçmişi vardı. Karacaahmet Mezarlığı'ndaki eski mezar taşlarının fotoğraflarını da aynı gerekçelerle çizmiştik.

90'ların ortasında eski bir binanın restorasyonu sırasında bu tür ürünlere ihtiyacımız oldu. Araştırmalarımız sonunda bunların üretiminin tamamen sona erdiğini gördük. Eski ustalardan Bayram Yenmez ve Abidin Yenmez kardeşlerin heyecanlı destekleri ile ilk kalıbımızı Moda'daki Mavi Pencere Güzel Sanatlar Atölyesi'nde yaparak ve ilk

karomuzu onların atölyesinde üreterek, restore ettiğimiz Çinili Kafe'nin zeminine döşedik. Bu çalışmamız daha sonra bu zanaatın Türkiye'de yeniden gündeme gelerek gelişmesinin yolunu açan ilk adımlar oldu. Hatta bu çabamızın dünyadaki bazı başka ülkelerdeki bazı üreticilere de esin kaynağı olduğunu yıllar sonra Vietnam'a ve Kuzey Afrika'ya yaptığımız ziyaretlerdeki görüşmelerde bizzat o üreticilerden dinledik. Öte yandan, Karoistanbul'un ilk karosiman üretimi 1990'ların ortasında gerçekleşmiş

olmasına karşın, 1970'lere dayanan bir tarihten söz edebiliriz.

Toplamda kaç koleksiyonunuz bulunuyor, uygulama alanları nelerdir?

Toplam koleksiyon sayımız 23. koleksiyonlarımızda yüzlerce çeşit tasarımı mevcut. Ürünlerimizle modern konut ve ofis projelerin yanı sıra butik otel, işletme, hastane, sağlık kurumları ve restorasyon projelerinde fark yaratmayı başarıyoruz.



Seramik, mermer vs. gibi ürünlerle farkları nelerdir?

Bizim ürünlerimizde, seramikten farklı olarak desen ve renklerde yüzeyde ince bir sır halinde olmayıp bir katman halindedir. Bu da ürünün türüne ve boyutuna bağlı olarak 4 ila 10 mm arasındadır. Tıpkı sunta üzeri ceviz kaplama bir masa tablasına karşılık masif ceviz ağacından yapılmış bir masa tablası gibidir. Bu benzetme seramikten farkımızı çok iyi anlatır. Seramiğin yüzeyindeki sır çizildiği veya aşındığı anda desen ve renkler tahrip olur. Onarılması olanaksızdır. Halbuki karosiman ve karomozaik uzun yıllar boyunca kullanılabilir. Hatta gerekirse yüzeyine uygulanabilecek sistire-silimcila işlemi ile yeni döşenmiş gibi pırıl pırıl güzellikte bir yüzey elde edebilirsiniz.

Karoların üretiminde tamamen doğal

ürünler kullanılır. Mermer tozu, çimento, kum, oksit boyalar gibi insan sağlığını ve çevreyi olumsuz etkileyen bir şey içermez. Bizim karolarımızın seramikten en önemli farkı "ısmarlama" yapılmasıdır. Seramik fabrikaları milyonlarca metrekare ürünü hazırlayarak piyasaya sürüp, alıcıları bir seçim yapmak zorunda bırakırlar. Halbuki bizim üretimimizde müşteri ile birlikte, müşterinin eğilimi ve isteği doğrultusunda üretim yapılır. Seramik sektöründe hele de dijital baskı teknolojisinin egemen olduğu bu dönemde bütün karolar birbirinin aynısıdır. Karo üretiminin el işi karakterinden ve kullanılan hammaddelerin doğallığından dolayı ise üretilen her karo yek diğerinden farklıdır. Ayrıntılı ele alındığında bir karo asla diğeri ile aynı değildir. Mermer doğal bir ürün olarak diğer ürünlerle karşılaştırılamayacak bir güzeleğe sa-

hiptir. Ama bizim ürünlerimizdeki renk, desen, doku ve tasarım olanakları mermerde bulunmamaktadır.

En fazla kimler ilgi gösteriyor, yurt dışından da ilgi var mı?

Ürünlerimize daha çok kültür ve sanat konusunda beğenisi yüksek olan, endüstriyel üretimin tekdüzelikinden usanmış bir kesim ilgileniyor.

Pazar da ürünlerimizin hedef tüketici kitlesinin özellikleri şöyle;

- Ekonomik olarak üst düzeyde ve satın alma gücü yüksektir.
- Kültürel olarak yetişmiş, iyi eğitim görmüştür.
- Sanatla ilişkisi gelişmiş, kendini sanatsever kabul eder ve herkesin evinde, işyerinde görülen endüstriyel seri üretim ürünleri kullanmak istemeyen, kendine özgü, özel tasarlanmış ürünler arayan bir kesimdir.





Songül VURDU / Karoistanbul Genel Müdürü

- Eski dönemlere nostaljik bir ilgisi vardır.

- "El işi" ürünler kullanmaktan ve kendisinin böyle tanınmasından mutlu olur. Sunta kaplama yerine masif ahşaptan mobilyaları tercih ettiği gibi sırlı seramik ürünler yerine boya ve dekor katmanı 4-10 mm kalınlığında üretilen bizim karolarımıza hayranlık duyar.

- Batıdan çok oryantal şark ürünlerine ilgisi vardır.

Yurt dışından giderek artan bir oranda talep almaktayız.

Yer aldığınız projeler hangileridir?

Yurt içinde ve yurt dışında pek çok projede ürünlerimiz kullanıldı. Birçok önemli tarihi binaların, köşk-

lerin, okulların, yalıların, kiliselerin, tren istasyonlarının restorasyonuna Karoistanbul'un tasarımcılarının ve ustalarının emeği geçmiştir. Ayrıca yeni binalarda, konutlarda, kafe ve restoranlarda, kültür-sanat ve turizm yapılarında birçok projede hem Karoistanbul koleksiyonlarından seçilmiş ürünleri hem de özel tasarımlarını uyguladık.

Karomozaik ve karosiman ilgili eğitim veren bir alan var mı, sizlerden sonra bu zanaat devam edebilecek mi?

Maalesef bu konuya ilişkin ne bir okul var ne de bir bölüm ve hatta ne de bir bölümde ders konusu! Hatta mimarlık bölümlerinin malzeme ders kitaplarının

birkaçında bir iki paragraf güncelliğini yitirmiş bilgiler dışında herhangi bir kaynak bulunmuyor.

"Mimarlar ve tasarımcılarla birlikte yeni ve özgün çözümler üretme anlayışı ile çalışıyoruz"

Karoistanbul bir enstitü gibi çalışmaktadır. Bir yandan tasarım zenginleştiren bir yanda da teknik olarak ürünü geliştirmektedir. Koleksiyonumuza desen konusunda gittikçe zenginleştirirken, karoların formunu farklılaştırıp, boyutlarını değiştirip, yüzeyde yeni dokular sağlayan çalışmalar yürütüyoruz. Varolan, hazırdaki koleksiyonlardan seçim yapma dışında, mimarlar ve tasarımcılarla birlikte yeni ve özgün çözümler üretme anlayışı ile çalışıyoruz. ◀

"Karoların üretiminde tamamen doğal ürünler kullanılır. Bizim karolarımızın seramikten en önemli farkı "ısmarlama" yapılmasıdır. Seramik fabrikaları milyonlarca metrekare ürünü hazırlayarak piyasaya sürüp, alıcıları bir seçim yapmak zorunda bırakırlar. Halbuki bizim üretimimizde müşteri ile birlikte, müşterinin eğilimi ve isteği doğrultusunda üretim yapılır."